

Referat fra fellesmøtet for Digitalt pensumprosjekt.

Dato: 22.11.2013.

Sted: Universitetsbiblioteket i Oslo, Georg Sverdrups Hus.

Tilstede: Håvard Kolle Riis (UBO), Hana Christie (UBO), Christoffer Nilsson (Høgskolen i Bergen), Ewelina Krakowska (UiA), Anne Gro Brodshaug (Høgskolen i Hedmark), Irene Eikefjord (UiB), Mariann Løkse (UiT), Asbjørn Risan (BIBSYS), Kristin Danielsen (BI), Vidar Røeggen (UHR) og Gunhild Karlsen (UBO, referent).

DAGSORDEN:

- 1) Status i prosjektet**
- 2) Demo og presentasjon av Talis Aspire**
- 3) Planlegging av videre arbeid og diskusjon**

1. Status i prosjektet

Kort presentasjon av forprosjektet «Fra papir til digitalt pensum» ved Håvard Kolle Riis (UBO).

Hva vil prosjektet oppnå?

Pensumlister har ved alle institusjoner et stort behov for modernisering. Arbeid med pensumlister har tidligere ikke vært et satsningsområde, og det må sies at vi i Norge ligger etter i forhold til andre land.

Vi ønsker gjennom arbeidet med digitale pensumlister å få bedre kvalitet på pensumlistene, enklere arbeidsflyt for de som lager listene (stikkord her er gjenbruk, samarbeid, analyse/statistikk og innkjøp), mindre dobbeltbetaling av ressurser og bedre utnyttelse av de allerede eksisterende ressursene.

Dette er bra for bibliotekene: De får en helt annen og mer aktiv rolle i forhold til pensum, med muligheter til å få direkte beskjed om pensumbehovet fra institusjonene og antall studenter på de forskjellige fagene. Dette vil lette avgjørelser i innkjøpsarbeidet, og føre til at bibliotekene kanskje kan dekke en enda større andel av pensum. Men hva tenker dagens studenter? Og administrativt eller vitenskapelige ansatte som arbeider med pensumlister i dag? Prosjektgruppen ønsker en analyse eller kartlegging av tanker hos andre brukere av pensumlistene enn bibliotekene.

Prosjektet har til nå arbeidet ut i fra følgende prosjektbeskrivelse:

Prosjektbeskrivelse:

- 1) Utarbeide kravspesifikasjon for digitalt pensumverktøy*
- 2) Teste og pilotere aktuelle pensumsystemer*
- 3) Identifisere hva som er bibliotekets rolle. Dette innebærer kanskje å beskrive forskjellige roller for forskjellige bibliotek (store/små osv).*
- 4) Statistisk analyse*

Diskusjon:

- I forhold til kravspesifikasjonen bør det tenkes en felles løsning for alle institusjonene, og ikke bare en institusjon for seg; det blir en dyrere prosess.

- Det er viktig at Bibsys blir en del av dette prosjektet. Det er et sterkt ønske om at Bibsys også bør være med på å utforme kravspesifikasjonen. Det er ikke det tekniske ved pensumlisteverktøyene som er utfordringene her, systemet er ferdig og klar til å tas i bruk, men Bibsys` rolle som en systemintegrator. De skal jobbe med fellesprosjekter for hele sektoren, og med tjenesteutvikling. Det blir dermed naturlig å se institusjonene som potensiell samarbeidspartner i dette arbeidet, ikke bare bibliotekene.
- Talis Aspire, pensumlisteverktøyet UBO har testet, finnes i cloud, og det er innkjøpsprosessene som er tunge her, ikke det tekniske.
- Dagens pensumlister spriker i utseende; de ser ulike ut. Et mål må være å lage en mal for hvordan en pensumliste bør se ut. Dette skaper likhet og enhet. Det bør også være et krav å ha med opplysninger om at digitalt materiale faktisk er digitalt, og finnes i fulltekst og så videre. En mal kan kanskje gjøre noe med hvilken informasjon som puttes inn i listene.
- Fra UK vet vi at selve pensumlistene ble annerledes når de innførte digitale pensumsystemer. Listene gikk fra å være bare en liste til å bli et mer pedagogisk verktøy som studentene, faglærerne og bibliotekene interagerer med på andre måter enn tidligere. Det viste seg også at faglærerne endret innhold i listene ettersom hvilke ressurser bibliotekene tilbød, slik at artikler og bøker på pensumlistene i større grad var å finne igjen i bibliotekene, selv uten at bibliotekene endret sine innkjøp eller abonnementer. Samtidig var det enklere for bibliotekene å faktisk gjøre endringer der det var nødvendig.
- Hva er prosjektets handlingsrom i forhold til Nasjonalbiblioteket? Det kan være lurt å begynne med noen viktige anbefalinger for videre arbeid.
- Bør det legges en ny framdriftsplan, hvis ting allerede tyder på at prosjektets rammer er i ferd med å sprekke opp?
- Å få et system implementert ved en institusjon tar utrolig lang tid. Det tekniske er ikke problemet her heller, problemet er at endringer tar tid.
- Ønsker vi flere kartlegginger, eller ønsker vi å starte endringene?
- Diskusjonen utsettes til diskusjonspunktet seinere i programmet.

Videre på status quo:

Testing av Talis Aspire:

- ORIA-integrasjon med Talis Aspire er forsinket, men de har teknisk løsning på plass. Autentisering via Feide er foreløpig ikke på plass. Dette kan heller ikke forventes så lenge vi kun har tilgang til et testprodukt, og ikke kjøper produktet i sin helhet. Foreløpig er Googlekonto eneste innloggingsmulighet, og dette er ikke en god løsning. Vi har heller ikke i dag tilgang til all funksjonalitet ved verktøyet, siden vi kun har trialversjonen.
- Det er igangsatt arbeid med et pilotprosjekt ved UiO. Psykologisk institutt har sagt seg villige til å teste digitale pensumlister i Talis Aspire våren 2014, og arbeidet med opplæring for å lage disse listene er straks i gang. I forbindelse med dette er det også utarbeidet en spørreundersøkelse som ønskes gjennomført før de nye pensumlistene tas i bruk.
- Når kommer tilgang til Talis Aspire for alle institusjoner som er med i det nasjonale prosjektet? Svaret fra Talis Aspire er at de ønsker at de forskjellige institusjonene selv tar initiativ. Teknisk er ikke tilgang vanskelig å skaffe, men Talis ønsker et minimum av initiativ fra hver enkelt institusjon, slik at de kan opparbeide et nært samarbeid og gi den oppfølgingen de ønsker til hver enkelt institusjon. Talis ønsker også å komme til Norge og presentere systemet for flere institusjoner.
- Talis Aspire Digitised Content: Talis har lansert en modul #2 i sitt pensumlistesystem. Denne trenger man ikke kjøpe samtidig som man kjøper modul #1: Digitalt pensumlistesystem. Men dette vil være interessant i en seinere runde, dersom vi ønsker å redusere bruken av kompendier/papir og også dobbeltbetaling av ressurser. Dette kan også være et godt alternativ til Kopinors :BOLK. Verktøyet kan endres til å overholde norske kopieringsregler, og gir mulighet til å raskt kartlegge hvorvidt en tekst/artikkel/kapittel kan lovlig scannes og gjøres tilgjengelig for studenter. Leserettigheter, nedlasting og kopiering begrenses via pensumlistesystemet, og arbeidsflyten fra faglærers ønske om tekst til studentenes tilgang til samme tekst forkortes og forenkles. Innkjøp eller eventuelt testing av dette må tas opp til vurdering på et seinere tidspunkt.
- Det er ikke testet andre systemer så langt i prosjektet, men disse alternativene finnes:
 - o Rebus:List (UiT har snakket med noen læringsinstitusjoner som har dette systemet, og de sa at Talis var bedre);
 - o Unilibri (UBO tar kontakt og spør om å få tilgang til en testversjon);

- Relephance (dette er et studentsamfunn mer enn det er et pensumlistesystem for institusjoner, og er dermed uaktuelt for dette prosjektet);
- Utvikle et eget system? Kan Bibsys utvikle noe? Vil det gi billigere drift etter hvert?

Informasjon om/fra kartlegging av pensum: NIFU (Vidar Røeggen, UHR)

- Ca. 5% av pensum ble kartlagt: 53 studieprogrammer, 19 læringsinstitusjoner, 7 fagområder, både bachelor og masternivå. Dette er altså en stor undersøkelse.
- Rapporten er fortsatt ikke offisiell, men det regnes med at den godkjennes snart, og da får alle tilsendt en lenke. Det sendes også ut en powerpointpresentasjon i etterkant av møtet.
- Det er ikke tid til å gå i detalj, men noen tall presenteres. Et nærmest sjokkerende funn er at 95 % av pensum er hentet fra bøker. Bare 6 % av alle sidene i pensumlistene var å gjenfinne i kompendier. Kompendier ble mye brukt innenfor historie, litt innenfor sykepleie, overhodet ikke innenfor informatikk. 85 % av kompendieinnhold var å finne i monografier og 10 % i artikkelsamlinger (antologier).
- Det er dermed sprik i denne kartleggingen og universitetsbibliotekenes tidligere kartlegging om hvor stor andel av pensum som er tilgjengelig digitalt. Dette er interessant avvik som det må sees nærmere på.
- Til vårt prosjekt: Det gjelder å ikke bare se hvordan ting ser ut i dag, men også tenke hvordan ting KAN se ut. Tenke framover. I dag er det overhodet ikke noe samarbeid mellom de som fastsetter pensum og de som har kunnskaper om hva vi har tilgjengelig i våre samlinger. Muligheter for store besparelser.
- Diskusjon rundt avvikene i funnene fra NIFU og fra bibliotekenes egne kartlegginger. For prosjektet er det viktigste at resultatene nok ville blitt annerledes dersom vi hadde hatt pensumlisteverktøy i bruk, og dette er et viktig argument. Og en vekker. Fra UK vet vi at bibliotekene endret innkjøpstaktikk. Faglærerne har også endret pensum, og prøvd å finne tilsvarende ressurser som finnes i elektronisk format. Nytt verktøy kan endre pensum.

2. Demo og presentasjon av Talis Aspire

Hana Christie (UBO) demonstrerer noen sider ved Talis Aspire.(PowerPoint utdelt på møtet).

- Oppstart med ISS (International Summer School) for to år siden, de ønsket digitale pensumlister. I tillegg viste en sammenligning av kompendier og bibliotekets ressurser at 57 % av pensum reproduseres unødvendig.
- I 2012 ble det ved UiO lastet ned 4 millioner elektroniske tekster, men vi veit ikke hvem som laster ned eller hva de laster ned.
- Det finnes ingen oversikt over hvor mange pensumlister som finnes eller hvordan og hvem som organiserer dem. Det skjer også ganske mye ulovlig nedlasting til Fronter osv. Dette bør ikke skje.
- Pensumlistene inneholder ofte skrivefeil, som fører til at man ikke får treff i Bibsys Ask, og veldig få pensumlister inneholder lenker. Studentene vil helst komme rett til fulltekst, og slippe å søke selv.
- Talis Aspire har arbeidet med og utviklet biblioteksystemer lenge. Mange folkebibliotek i UK har Talis som biblioteksystem. En liten del av Talis har brutt ut for å jobbe med dette pensumlisteprogrammet.
- Ca 50-60 universiteter i UK/Australia/New Zealand har Talis i dag.

Det er mange muligheter ved Talis Aspire:

- mulighet for å strukturere og lage en side med oversikt over alle pensumlistene til samtlige fag/emner ved en læringsinstitusjon.
- Talis Aspire er enkelt å bruke, og faglærere selv kan lett sette opp listene slik de ønsker. Listene kan endres ved et tastetrykk, og struktureres i forhold til leseplan, framdriftsplan, tematisk eller alfabetisk, for eksempel.
- Rapporter: Statistikk og oversikt over hvordan pensumlistene blir brukt, men også analyse av innholdet i listene; se om det er bøker eller artikler som opptrer oftest, for eksempel (bedre i den ordentlige versjonen enn den trialversjonen vi har tilgang til nå).

- Flere personer kan eie og lage en og samme liste, og det er rom for direkte kommunikasjon mellom faglærer/bibliotekar. Kommunikasjonsmulighetene er mye bedre enn i dag.
- Valgt eksempel: Nottingham Trent (på størrelse med UiO), har gått helt over til digitale pensumlister i løpet av 1,5 år. Først lokking, opplæring og hjelp, og så begynte ballen å rulle. Veldig viktig med støtte fra universitetsledelsen.
- Tilpassing av grensesnitt.
- Feedback: Sende meldinger til biblioteket, sende lister til gjennomgang.
- Referansemuligheter: Eksportere listen til referanseverktøy, valgmuligheter rundt referanseform.
- Eksport til andre programmer (Excel, PDF)

Noen tekniske utfordringer som må løses før man eventuelt kjøper er:

- Autentisering (Feide)
- SFX-ORIA-Bibsys integrering må bedres
- Integrere i Fronter
- Integrere i Studieinformasjon

3. Planlegging av videre arbeid, diskusjonspunkt

Spørsmål om vi bør revidere prosjektplan og mål for prosjektet.

REVIDERE PROSJEKTPLAN

- Vi ønsker å gjennomføre et seminar med Talis Aspire i Norge.
- Februar?(Ikke uke 8).
- Vårt forslag blir å arrangere 3 regionale seminarer: Oslo, Bergen, Tromsø. Hvert enkelt sted må koordinere seminaret selv, men vi inviterer Talis i fellesskap. UBO tar kontakt med Talis.

TILGANG OG TESTING AV TALIS

- Talis Aspire vil ikke uten videre gi tilgang til systemet for alle deltagerne i prosjektet. For at de skal sette opp instanser, krever de at de enkelte institusjonene setter av tilstrekkelig med tid og ressurser til testing og implementering. Alle deltagerne må derfor gjøre seg opp en mening om de ønsker å forplikte seg til testing av Talis.
- BI, Høgskolen i Hedmark, UiT, UiB, UiA og HiB vil gjerne teste. HSH vil ikke forplikte seg på dette tidspunktet.
- UiO ligger foran i testinga, og dette må kanskje danne grunnlaget for rapporten. De andre institusjonene får muligheter til å teste også etter endt prosjekt, dersom de ønsker det og ber om tilgang fra Talis.

KARTLEGGING AV ARBEIDSFLYT FOR PRODUKSJON AV LISTER SAMT BRUK AV LISTENE

- Bruke resultater fra UiO, som skal gjennomføre analyser og undersøkelser på Psykologisk institutt av studenter, faglærere og administrativt personale.
- Flere institusjoner kan være med å gjøre denne kartleggingen på forhånd. UBO sender sitt utarbeidede spørreskjema til innspill og inspirasjon. Dette står ikke spesifisert i prosjektbeskrivelsen, men prosjektgruppa anser dette som et viktig bidrag.

KRAVSPESIFIKASJON:

- Her har vi noen erfaringer å bygge på fra UK, men vi har ingen erfaringer fra Norge ennå.
- Vi kan peke ut noen retninger for veien videre etter endt prosjekt, uten å ha testet alt på forhånd. Men vi må lande sammen i en rapport og bli enige om hva vi anbefaler.

- Det blir ingen stor presentasjon av den enkle løsningen på et seminar i mai. Dette er mye større og mer komplekst enn vi visste i starten av prosjektet, og mange ting må avklares i forhold til Kopinor. NIFU-rapporten endrer også bildet noe.

ANNET:

- Kopinors plass i dette prosjektet: Er nok noe kompetanse som mangler i denne gruppa, juss for eksempel. Hvor går vi videre?
- I første omgang kan Talis brukes bare på det som allerede finnes i katalogen, slik at det ikke blir problemer. I andre omgang vil jo Talis Aspire Digitised Content være et bedre alternativ enn BOLK.
- Direktørdrahjelp mulig? Må rapportere tilbake til Nasjonalbiblioteket.
- Få med Bibsys; det gir bedre muligheter til å spre informasjon og produkt til andre institusjoner. Hvis det ikke blir for dyrt er det ingen grunn til at institusjoner som ikke er i en prekær situasjon skal kjøpe det. Men for å ønske seg noe slikt, så må man vite om at det finnes.
- Hvilke kanaler skal vi bruke for å spre ordet?
- Konsortium gjennom Bibsys: De som ønsker kan henge seg på.
- Innkjøpsprosessen: Trenger noen som kan mer. Er Bibsys aktuelle også her?
- Formell henvendelse fra prosjektet(UBO tar kontakt)til Bibsys om å drifte og hjelpe til i etterkant at prosjektet. Må gis et mandat, slik at de kan få ressurser.

VIDERE ARBEID:

- Regionale seminarer med Talis Aspire. Oslo tar kontakt.
- Brukerundersøkelse ved UiO i første omgang.
- Send ut en «Request for information». UBO sender ut et forslag, for innspill.
- Sammenligne rapporten fra NIFU og den fra bibliotekene.
- Testing ved PSI (UiO) blir i stor grad den testinga vi får inn i prosjektet og med i rapporten. Om flere rekker må det sees som bonus.
- Arrangere sluttseminar? Det ser vi nærmere på etter seminarene med Talis.
- Prosjektgruppa legger opp til en anbefaling om et nasjonalt konsortium med Bibsys som aktuell administrator/tjenestetilbyder.
- Videre deltakelse: Stord/Haugesund har sagt nei, UiA og Høgskolen i Bergen avventer.
- Kontakte innkjøpsavdelingen angående testfasen. Finnes det regler? Må vi teste ut flere tilbydere?
- Når tilgang og testing kommer i gang for andre institusjoner, må de selv kontakte Bibsys, så de kan gjøre de endringer som trengs i katalogen.
- Talis Aspire ønsker kontakt med Feide/Bibsys. UBO formidler kontakt.